

Öluffa i dejliga Danmark

För en skåning ligger öriket Danmark precis runt hörnet. Västkustbon angör Anholt eller Læsø efter en lagom dagsetapp. För dig med hemmahamn på Ostkusten är det lite längre till närmsta danska ö, men de flesta är eniga om att det danska gemytet är väl värt resan.

Text och foto Linda Hammarberg

I den danska övärlden går livet i sakta mak. Stress är ett främmande ord. Öborna tar sig tid till en pratstund, berättar skräddor från ölivet förr och nu. Man känner sig avslappnad och välkommen. Njuter av sådant som är "förbjudet" hemma. Tar en morgonöl, och frossar i smörrebröd och feta wienerbröd. Här går det knappast att missförstå vad som menas med danskt gemyt.

Danmark tar inte stor plats på världskartan. Men grannlandet har en förvånande lång kustlinje, 7 300 kilometer. Förklaringen är de många öarna. Drygt 500 stycken, varav ett hundratal är bebodda året om. Öar med ljus och öppet landskap, kilometerlånga stränder och levande landsbygd. Öar man gärna återvänder till. Öar man gärna rekommenderar andra att segla till.

Varsågod, här är din guide till en dejlig seglingsupplevelse i den danska övärlden. God tur!

SJÖKORT OCH HAMNAR

I de inre danska farvattnen får du vänja dig vid att inte ha mer än några decime-

ter fritt under kölen. Igensandningen är ett stort problem, och djupangivelserna skiljer sig ofta åt. Fiskeutrustning, i form av fasta tråpölar med nät mellan sig, är vanliga på grunt vatten. Dessa är inte utmärkta på sjökorten. En bra strålkastare är därför ett måste om du brukar ha sena vanor.

Lustigt nog är de tyska båt-sportkorten för Danmark ofta både bättre och billigare än de danska sjökorten. Med båt-sportkorten följer dessutom en cd med elektroniska kort (Maptech) och en bok med utmärkta hamnbeskrivningar.

De danska hamnarna, stora som små, erbjuder i regel all service en båtturist kan önska sig. Detaljerade upplysningar med skisser och foton hittar du på www.dendanskehavnelods.dk Webb-sidorna är anpassade för att kunna skrivas ut.

"Komma's Havnelods" har en självklar plats i skeppsbiblioteket. Boken listar alla danska hamnar i alfabetisk ordning. Varje hamn har en tydlig skiss med djupsiffror, plats för gästbåtar, förnödenheter på platsen, sevärigheter

med mera. "Komma's bog om ankerpladser i Danmark" utgör ett bra komplement, även om skyddade naturhamnar, med svenska mått mätt, är ovanliga i Danmark.

Gratisguiden "Sejleren's" delas ut i större gästhamnar. Den kan också beställas på www.sejlerens.com

SJÖRAPPORTER I TOPPKLASS

Danska sjörapporter hör till de bästa i Europa. För dig som har internet ombord rekommenderas www.dmi.dk. DMI är danska motsvarigheten till SMHI. Danmarks Radio sänder DMI:s sjörapporter alla dagar på 1062 kHz. Tiderna är 05.45, 08.45, 11.45, 17.45 och 22.45.

Danska motsvarigheten till Stockholm Radio heter Lyngby Radio. De sänder ut eventuella storm- och kulingvarningar på vhf kanal 16.

REGLER OCH RÄTTIGHETER I NATUREN

Allemansrätt av svensk modell finns inte i Danmark, men det finns ändå gott om möjligheter för den som vill njuta av öarnas rika växt- och fågelliv. Här listar vi de viktigaste reglerna och rättigheterna. Läs gärna mer på www.skovognatur.dk

- Du får gå iland och ströva fritt längs med stranden.
- Det är tillåtet att gå och cykla på vägar och stigar i öppet landskap.
- Undvik uppodlad mark, samt inhägnad mark med betande djur.
- Du får färdas fritt till fots i offentlig skog (grön skylt med träd på).
- Du får färdas på stigar och vägar i privat skog, men enbart dagtid.
- Där du får färdas är det också tillåtet att plocka blommor, bär och svampar (ej fridlysta).
- Du får inte tälta, skräpa ner eller gräva upp växter.
- Hundar ska hållas kopplade mellan 1 april och 1 september.

Tänk på att vara extra försiktig under häckningstid (1 april–15 juni). Gå inte heller för nära hus eller bebyggelse. Det måste också tilläggas att vi aldrig har blivit

antastade av ilska danskar som känt sig ofredade av vår närvaro. Med ett undantag förstås: Gå inte på en dansk cykelbana om du är rädd om livet!

LÄR DIG RÄKNA!

Du blir mycket vänligare bemött i Danmark om du försöker använda lite danska ord. Det är ganska naturligt. Att lära sig det kluriga danska räknesystemet är en bra start.

En/et, to, tre, fire, fem, seks, syv, otte, ni, ti, elleve, tolv, tretten osv begriper man. Men snart börjar det märkliga: 21 heter enogtyve, 32 to og tredive, 44 fire og fyrti (uttalas ungefär fiä åu föhhö). Sedan blir det värre. Efter fyrtio räknar danskarna tjugotal: 50 heter halv treds (3×20 min halften av 20). 60 = tres (3×20). 70 = halv fjerds (4×20 minus halften av 20). 80 = firs (4×20). Och 90 blir följaktligen

8 FAVORITER I DANSKA

1. AGERSØ

Där Smålandsfarvattnet möter Stora Bält ligger Agersø med sina 7 km² och knappa 250 åretruntboende. Hamnen, som ligger på öns östra sida, rymmer närmare 15 aktiva fiskebåtar och många gästande fritidsbåtar. Här ligger också ett fint gammalt skeppsvarv. Som brukligt är i många danska hamnar möter hamnkaptenen upp redan i hamninloppet, frågar om djupet och hänvisar till en lämplig plats – en service man gärna vänjer sig vid i högsäsong.

Granne med hamnen ligger Agersø by, som för tankarna några hundra år bakåt i tiden. Den slingriga bygatan går rakt igenom bondgårdar med kor och lösgående höns. Inte långt från ladugårdens gödselstack hittar du kyrkan och bykrogen. I

utkanten av byn ligger den nyrestaurerade väderkvarnen. Den som vill är välkommen att stiga in och ta sig en titt. Byns lilla men utmärkta livsmedelsbutik vittnar om att 2000-talet trots allt har nått Agersø; här erbjuds gratis internet!

Är du sugen på natur och bad rekommenderas de fantastiska stränderna på öns västra sida. Cykel finns att hyra i hamnen.

2. ANHOLT

Mitt i Kattegatt, 25 sjömil från svenska

västkusten ligger Anholt, Danmarks mest isolerade ö. I hamnen på öns västsidan finns plats för närmare 500 gästande båtar. Här finns inget hålligång att tala om men en enastående natur, vita rena sandstränder och en obruten horisont.

Från hamnen är det drygt två kilometer upp till Anholt by. Här bor majoriteten av öns 160 åretruntboende. I byn hittar man mataffär och några mysiga restauranger. Missa inte att prova jomfruhummer (en kräftor) som är något av öns national

Med närmare 15 aktiva fiskebåtar finns det alltid tillgång till färsk fisk i Agersø Havn. Njut den vid en av hamnens många grillplatser.

Anholt omges av 26 kilometer härlig sandstrand.

halv fems (5x20 minus hälften av 20). Glasklart, eller hur? 100 heter logiskt nog bara et hundra.

INTE MYCKET DYRARE ÄN HEMMA

De danska hamnavgifterna varierar från hamn till hamn, men är i det stora hela ganska likvärdiga de svenska. En fördel är att elektricitet nästan alltid ingår i avgiften. Att hålla nere utgifterna genom att uppsöka naturhamnar är däremot svårt. Skyddade ankarvikar är sällsynta i Danmark.

Bränslepriserna brukar i stort sett gå hand i hand med de svenska, medan båt-tillbehör är betydligt dyrare i grannlandet. De danska alkoholpriserna är i genomsnitt 10 procent lägre än de svenska, billigast är det att köpa öl och vin. Maten är nästan 20 procent dyrare än i Sverige. Extra dyrt är det ute på öarna. Om du inte är beredd

att lägga några extra kronor på att stödja den lokala handeln bör du göra dina inköp i de större städerna. Ett trevligt alternativ är att bunkra basvarorna i Sverige för att komplettera med lokala färskvaror under resans gång. Havets delikatesser handlar du billigast direkt av fiskarna, frukt och grönt direkt av odlarna.

Alla som har använt sin svenska mobiltelefon i utlandet vet att det kan bli en riktigt dyr historia. Men i Danmark kan du som är kund hos mobiloperatören 3 surfa och ringa till samma pris som i Sverige så länge du håller dig till 3s eget nät. Läs mer på www.tre.se

Sammanfattningsvis behöver alltså slutnotan inte bli mycket högre än om du seglar på svenska vatten. Tänk på att det är ont om uttagsautomater ute på öarna och att få butiker accepterar internationella bankkort. Ta med dig gott om kontanter!

I Danmark gäller inte allemansrätten, men det finns gott om utmärkta stigar för den som vill utforska naturen.

ÖVÄRLDEN

Du köper dem billigast direkt från fiskarna i hamnen.

Anholts yta på knappt 22 km² består till 80 procent av öken. Öken skapades på den tiden då öns fyr eldades med ved. Fyren hittar du längst ut på östra udden. Från en utsiktsplats vid fyren kan du se ut över sälreservatet Totten. De cirka 500 sälarna utgör Europas största sälkoloni. Den som vill besöka udden vandrar på stigar genom öken eller cyklar längs den våta delen av stranden. Cyklar finns att hyra i hamnen.

3. DREJØ

Gammel Havn är Drejøs absoluta pärla.

I skärgården mellan de större öarna Fyn och Årø finns det gott om fina småöar att välja mellan. En av dem är Drejø med ett 70-tal invånare. Den 4,2 km² stora ön har två hamnar: färjehamnen i sydost för oss som sticker lite djupare och den norra och bättre skyddade Gammel Havn för små grundgående båtar (1,2 m).

Även om du inte kommer in med båten

i Gammel Havn är detta en pärla som är väl värd den två kilometer långa promenaden över ön. Vill du inte gå kan du hyra en cykel i färjehamnen. 40 danska kronor kostar det för en hel dag. Cyklarna är olåsta och du betalar i en liten bössa enligt ärlighetsprincipen. På vägen till Gammel Havn passerar du byn. Granne med krogen finns en liten köbmand där du kan beställa färskt bröd till frukost. I övrigt är butikens utbud begränsat. I byn hittar du också en av Drejøs äldsta gårdar, Gamle Elmegaard, som idag rymmer både museum och konstgalleri.

4. ENDELAVE

Finns det hjärterum finns det stjärterum. I högsäsong fylls Endelaves hamnbassäng ända ut till inloppet.

Den bananformade ön Endelave ligger i sydvästra Kattegatt, knappt fem sjömil från jylländska fastlandet. Ön är 13,2 km² stor och har 175 fastboende.

Vattnen runt Endelave är ovanligt grunda, även med danska mått mätt. På väg in mot hamnen, som ligger på öns norra sida, passerar du naturreservatet

Møllegrunden där du nästan alltid kan se säl. Ha kikaren redo.

Hamnen är placerad längst ut på en 300 meter lång pir. Själva hamnbassängen är liten och trång, men tack vare en engagerad och effektiv hamnkaptan kan man ta emot närmare 60 fritidsbåtar. Servicen är god; gästbåtar erbjuds både frukostbröd och trådlöst internet.

Endelave by är en välbevarad gammal landsby på promenadavstånd från hamnen. Här hittar du både mataffär, museum, bageri, posthus, bibliotek och gästgiveri. I byn finns också en 1400-talskyrka med två vackra votivskepp.

5. FEJØ

Örikets kanske mysigaste "kro" drivs av en svensk kvinna. Missa inte restaurang Clara Frijs i Dybvig Havn. Namnet är hämtat från en lokal päronsort.

I Smålandsfarvattnet, söder om Själland, finns gott om riktiga pärlor. Den största ön heter Fejø. Detta betyder dock inte att den är stor. Fejø är 16 km² och har drygt 600 invånare. Ön är känd för sina fruktplanteringar – något som märks i de många självbetjäningsbodarna, som lockar med färsk frukt, hemlagad marmelad och saft. Ett besök på försommaren när fruktträden blommar är något alldeles särskilt.

Fejø har två samhällen, Vesterby och Østerby. Båda byarna har en egen hamn. I Vesterby hittar du färjehamnen. På promenadavstånd från Østerbys livsmedelsaffär ligger gemytliga Dybvig Havn, som är att rekommendera för fritidsbåtar. Här hittar du också ett fint gammalt båtvarv och ett par restauranger.

På Fejø råder det nästan alltid ett skönt lugn. Vill du ha mer fart bör du besöka grannön Femø och den stora internationella jazzfestivalen som hålls sista helgen i juli varje år.

6. LÆSØ

Østerby Havn är en av Danmarks viktigaste fiskehamnar.

Ön Læsø i Kattegatt är ett mycket populärt mål för svenska båtar från västkusten. Här lockar färska havskräftor, långa härliga sandstränder och billigt danskt öl. På ön finns två hamnar, varav Østerby är den största med plats för 220 gästande fritidsbåtar och ett 20-tal hemmahörande fiskekuttrar. Vesterø Havn är en lite mindre fiskehamn med en ny fin anläggning för gästande båtar. I direkt anslutning till båda hamnarna finns moderna hamnfaciliteter, flera matställen och goda inköpsmöjligheter.

Læsø är Danmarks minsta kommun med sina drygt 2 000 invånare, samtidigt som man har landets lägsta befolkningstäthet – ön är 118 km² stor. Huvudorten heter Byrum och ligger mitt på ön. Lokalbussen är gratis för den som vill se sig om. Cykel finns annars att hyra i båda hamnarna. Öns mest välbesökta attraktion är saltverket, Læsø Saltsyderi, där det gamla hantverket visas upp. På 1600-talet hotade verksamheten att begrava hela Læsø i sand, eftersom all skog eldades upp vid saltsjudningen.

7. SAMSØ

Samsø är med sina 112 km² och 4 300 invånare den största ön vi tipsar om här i Praktiskt Båtägande. Här stannar man gärna några dagar extra. Ön som ligger i sydvästra Kattegatt har hela fyra hamnar att erbjuda gästande båtar. Varje hamn har sin charm och sina fördelar. Alla fyra erbjuder cykeluthyrning. Vill du besöka Samsøfestivalen ligger Ballen på östkusten bäst till. Vackrast insegling erbjuder Langør på nordöstsida. Här finns också en populär naturhamn. Ska du byta besätt-

Nordby Bakker på Samsøs nordspets bjuder på härlig utsikt över Kattegatt.

ning eller vill utforska öns södra sida väljer du färjehamnen Kolby Kås Havn. Medan Mårup Havn på öns nordvästsida ligger närmst till om du vill besöka Nordby Bakker. Vandra över de gröna kullarna ut till sandstranden på udden. Väl framme brukar det passa bra med ett svalkande bad. För varmt och soligt är det ofta på Samsø;

ön sägs ha flest soltimmar i hela Danmark. Kanske är det därför som jordgubbarna på Samsø smakar så ljuvligt. Mest känt är Samsø ändå för sin goda potatis, som säljs i ofantliga mängder i hela Danmark under varumärket Samsøkartofler.

8. TUNØ

Tunø är en bilfri ö strax väster om Samsø. Den lilla ön på 3,5 km² har i dagsläget 1 fastboende. I början av juli varje år är det festival på Tunø och då är det fantastisk stämning i den överfulla lilla hamnen. Kom i god tid om du vill besöka festivalen. Läs mer på www.tunofestival.dk

Ön är väl värd ett besök även utanför festivaltider. Naturen är vacker och omväxlande och det finns en sju kilometer lång stig som leder runt hela ön. I anslutning till hamnen ligger Tunø by. Här hittar du bland annat en restaurang, en matafär och en mycket speciell kyrka – sedan

Tunø fyr hittar du högst upp i kyrktornet

1801 fungerar kyrktornet som fyrtorn. Kombinationen är unik i världen. På Tunø fick under många år extraknäckor som fyrvaktare och Tunøborna berättar om historien om prästfrun som delade sin tid med fyrvaktaren.

Missa inte att besöka hamnplanen i Tunø. Här kastar loss. Här överraskas det mest ovanliga och trevliga sätt att ta av nära och kära.

Allehanda loppisbord och fruktbodar står längs med vägarna som symboler för den danska överldens charm. Bli inte förvånad om bössan är oläst så att du kommer åt att växla.

TIPS!

- Använd ekolod. Problem med igensandning.
- Se upp för fiskeutrustning på grunt vatten.
- Angör hamn i god tid. Trångt i högsäsong.
- Respektera hamnkaptenen.
- Ta med kontanter. Ont om uttagsautomater.
- Handla billigt direkt av fiskarna/odlarna.
- Lär dig danska räknemet.
- Utforska öarna. Ta med egen cykel, eller hyr på plats.
- Visa hänsyn i naturen. Allemansrätten gäller inte.
- Glöm inte kikare, fågelbok och flora.

AFFIXTM SYSTEM

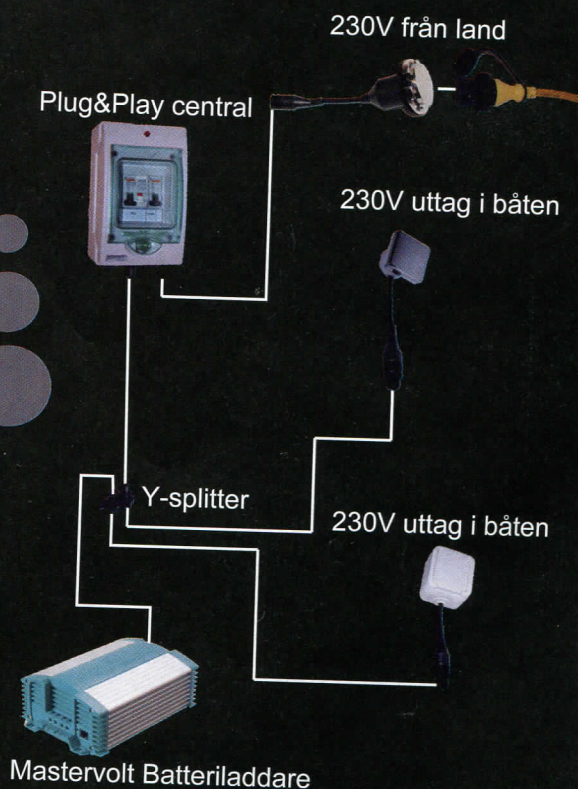
Aldrig har det varit enklare att installera ett komplett 230V landströmsystem. Kombinerat med kraften från Mastervolts batteriladdare och inverters, utrustade med Plug&Play kontakter, och "Ready-to-go" kablar hela vägen från landströmsintaget till uttagen i båten, så kan ni äntligen njuta av semestern till sjöss utan att oroa er för elektricitet.

Installera som proffsen, Mastervolt sitter idag i 9 av 10 båtar som byggs i Sverige.

- Plug&Play landström, installera själv utan elektriker
- Enda kompletta systemet
- IP67 på kablar och intag
- 3 olika kit, allt för just din båt
- Utöka med hela Mastervolt sortimentet
- 0% Felmarginal

Plug - then play.

Komplett 230V landströmsystem med laddare, kablar, intag, uttag och central

Mastervolt Sweden AB
Neogatan 6
431 53 Mölndal
www.affixsystem.se

tel. 031-7344750
fax. 031-7344752
info@mastervolt.se